

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci prejednávania dedičstva po poručiťovi **P. K.**, narodenom X., naposledy bytom S.B., ktorý zomrel X.X., vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 D 54/2009, o dovolaní P. K., bytom B., zastúpenej JUDr. M. R., advokátom v Ž., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2010 sp. zn. 3 CoD 44/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

P. je povinná zaplatiť Z. K. náhradu trov dovolacieho konania 877,38 € do rúk JUDr. A. R., advokátky v B., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 3. augusta 2010 č.k. 1 D 54/2009-105, Dnot 47/2009 určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťa a jeho pozostalej manželky Z. K. patrí účet číslo X. vedený v Č. a.s. na meno poručiťa so zostatkom ku dňu smrti vo výške 10 791,09 € bez príslušenstva, účet číslo X. S. vedený v S., spoločný vklad so zostatkom ku dňu smrti vo výške 1 695,20 € bez príslušenstva, osobný automobil Škoda FELICIA, bielej farby, r. v. 1996, EČV B. vo všeobecnej cene určenej ku dňu smrti poručiťa súhlasným vyhlásením dedičov vo výške 1 000 € a pasíva žiadne. Určil, že z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva do dedičstva patrí nehnuteľnosť v kat. úz. S. M..., obec B. – m.č. S. M., okres B., zapísané na LV č. X. - čiastočný, byt č. X. na X.. p. vo vchode S. obytného domu so súp. č. X., postaveného na parc. č. X. o výmere X. m² zastavané plochy a nádvoria nachádzajúce sa na S. v B, spolu so spoluvlastníckym podielom vo výške 178/10000-in k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu pod B 30 v spoluvlastníckom podiele 1/1 k celku na poručiťa

a spoluvlastnícky podiel k pozemku zapísaný na LV č. X.-čiastočný, parc. č. X. o výmere X. m² zastavané plochy a nádvoria vo veľkosti 178/10000-in pod B 31 na poručiťa vo všeobecnej cene určenej ku dňu smrti poručiťa Znaleckým posudkom č. 2/2010 zo dňa 12.1.2010 vypracovaným znalcom z odboru stavebníctvo Ing. J. Š., B., vo výške 225 000 €. Ďalej uviedol, že do dedičstva patrí v 1/2-ici účet číslo X. vedený v Č. a.s. na meno poručiťa so zostatkom ku dňu smrti vo výške 5 395,545 € bez príslušenstva, v 1/2-ici číslo X. S. vedený v S., spoločný vklad so zostatkom ku dňu smrti vo výške 847,60 € bez príslušenstva, osobný automobil ŠKODA FELICIA, bielej farby, r. v. 1996, EČV B. vo všeobecnej cene určenej ku dňu smrti poručiťa súhlasným vyhlásením dedičov vo výške 1 000 €, relatívne autorské práva:

- autorské odmeny z použitia diel I. K. vo výške 122,38 €
- autorské odmeny z použitia diel Š. K., ktorého dedičom bol I. K. na základe rozhodnutia D 180/83 po Š. K. a D 565/96-17, Dnot 120/96 po L. K.,

absolútne autorské práva bez určenia hodnoty po poručiťovi I. K. k jeho vlastným dielam, absolútne autorské práva bez určenia hodnoty po poručiťovi I. K. k dielam Š. K. pasíva žiadne.

Určil, že z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí manželke poručiťa Z. K. v polovici účet číslo X. vedený v Č. a.s. na meno poručiťa so zostatkom ku dňu smrti vo výške 5 395,545 € bez príslušenstva, v polovici číslo X. S. vedený v S., spoločný vklad so zostatkom ku dňu smrti vo výške 847,60 € bez príslušenstva a náhradová pohľadávka vo výške 500 € titulom vyporiadania BSM za osobný automobil Škoda FELICIA, bielej farby, r. v. 1996, EČV B.. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že poručiť zomrel bez zanechania závetu a listiny o vydedení. Dedičmi zo zákona v prvej dedičskej skupine sa stali pozostalá manželka poručiťa Z. K. a dcéra poručiťa M. K., každá rovným dielom. Poručiť uzavrel za trvania manželstva Zmluvu č. 01 0 0953/97/33 o prevode vlastníctva bytu, a to dňa 30.4.1998, s Hlavným M. SR Bratislava, predmetom ktorej bola kúpa bytu v kat. úz. S. M., obec B m.č. S. M., okres B, zapísaného na LV č. X. - čiastočný, a to bytu č. X. na X.. poschodí vo vchode S. obytného domu so súp. č. X., postaveného na parc. č. X. o výmere X. m² - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúceho sa na S. v B, spolu so spoluvlastníckym podielom vo výške 178/10000-in k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu pod B 30 v spoluvlastníckom podiele 1/1 k celku na poručiťa a spoluvlastníckeho podielu k pozemku zapísanému na LV č. X. - čiastočný, parc. č. X. o výmere X. m² zastavané plochy a nádvoria vo veľkosti 178/10000-in pod B 31 na poručiťa. Podľa čl. I. bod 3 predmetnej zmluvy kupujúci nadobudne predmet

zmluvy do výlučného vlastníctva. Podľa „Vyhlásenia“ manželky poručiteľa Z. K. zo dňa 8.12.1997, táto si nerobí nároky na predmetný byt a nebude sa finančne podieľať na odkúpení bytu a podľa „Čestného prehlásenia“ poručiteľa PhDr. I. K. zo dňa 8.12.1997, tento finančné prostriedky potrebné na odkúpenie predmetného bytu získal výlučne zo svojich honorárov. Prvostupňový súd tak rozhodol s poukazom na § 149 a § 150 Občianskeho zákonníka a s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 2. decembra 2003 sp. zn. 22 Cdo 980/2003 (ak cena obstarávanej veci bola zaplatená z výlučných prostriedkov jedného z manželov a len tento manžel bol účastníkom kúpnej zmluvy, potom táto vec nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale je jeho osobným vlastníctvom).

Krajský súd v Bratislave na odvolanie pozostalej manželky, Z. K., uznesením z 26. novembra 2010 sp. zn. 13 CoD 44/2010 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a pozostalej manželky Z. K., rod. K., nar. X.X.X., r.č.X., bytom S., B, patrí okrem vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia špecifikovaných účtov v Č. a.s., S. a.s. (ďalej len „účty v Č. a.s. a S. a.s.) a osobného automobilu Škoda FELICIA, aj nehnuteľnosť v kat. úz. S. M..., obec B – m.č. S. M., zapísaná na LV č. X. – čiastočný, byt č. X. na X.. p. vo vchode S. obytného domu so súp. č. X., postaveného na parc. č. X. o výmere X. m² zastavané plochy a nádvoria nachádzajúceho sa na S. v B, spolu so spoluvlastníckym podielom vo výške 178/10000-in k celku na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu pod B 30 v spoluvlastníckom podiele v 1/1 a spoluvlastnícky podiel k pozemku zapísaný na LV č. X. - čiastočný, parc. č. X. o výmere X. m² zastavané plochy a nádvoria vo veľkosti 178/10000-in pod B 31 vo všeobecnej cene určenej ku dňu smrti poručiteľa Znaleckým posudkom č. 2/2010 zo dňa 12.1.2010 vypracovaným znalcom z odboru stavebníctvo, Ing. J. Š., B., vo výške 225 000 € (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“). Pasíva žiadne. Ďalej určil, že z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov patria do dedičstva po poručiťovi predmetné nehnuteľnosti v polovici, a tak, ako rozhodol prvostupňový súd, v polovici účty v Č. a.s. a S. a.s., osobný automobil Škoda FELICIA, ako aj relatívne a absolútne autorské práva, špecifikované už vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia. Pasíva žiadne. Konečne určil, že z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patria manželke poručiteľa Z. K. predmetné nehnuteľnosti v polovici a ďalej tak, ako rozhodol prvostupňový súd, v polovici účty v Č. a.s. a S. a.s. a náhradová pohľadávka voči dedičom vo výške 500 € titulom vyporiadania BSM za osobný automobil Škoda FELICIA. Zmenu prvostupňového rozhodnutia, spočívajúcu v určení, že do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a jeho

pozostalej manželky patrí aj predmetná nehnuteľnosť (predmetné nehnuteľnosti), ako aj v určení podielu, ktorý patrí do dedičstva po poručiťovi a pozostalej manželke z titulu vypořádania BSM, odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že poručiť počas manželstva sa stal vlastníkom vyššie špecifikovaného bytu, pričom s prihladením na § 143 Občianskeho zákonníka predmetný byt patril do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťa a jeho pozostalej manželky. Listinné dôkazy, ktoré boli v konaní predložené sú pre posúdenie danej veci právne irelevantné a súd na ne nemôže prihliadať. Pre platnosť prípadnej dohody medzi poručiťom a pozostalou manželkou o zúžení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva bolo potrebné takúto dohodu uzavrieť formou notárskej zápisnice (§ 143a ods. 3 Občianskeho zákonníka), čo sa nestalo. Nebola preukázaná ani skutočnosť, že by finančné prostriedky, za ktoré predmetná nehnuteľnosť bola zakúpená boli vo výlučnom vlastníctve poručiťa. Prehlásenie, na ktoré sa odvoláva druhý dedič nepreukazuje o aké prostriedky ide. Ak išlo o finančné prostriedky získané počas manželstva z titulu mzdy, prípadne z titulu predaja diela, tieto finančné prostriedky patrili do bezpodielového spoluvlastníctva. Za výlučné prostriedky by bolo možné považovať prípadný dar alebo dedičstvo, čo však v konaní nebolo tvrdené a ani preukazované. V súvislosti s vyjadrením k odvolaniu druhej dedičky (dcéry poručiťa) odvolací súd uviedol, že v danej veci nie je možné prihliadať na § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poručiť získal predmetnú nehnuteľnosť a bol zapísaný ako jej vlastník v čase trvania manželstva. Skutočnosť, že majetok, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov užíva iba jeden z manželov nemôže navodiť vydržanie počas manželstva oproti druhému manželovi. Napokon aj samotným vydržaním (voči inému vlastníkovi) by poručiť vydržal nehnuteľnosť do bezpodielového spoluvlastníctva.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie dcéra poručiťa a navrhla ho v časti zahrnutia predmetných nehnuteľností do bezpodielového vlastníctva manželov zmeniť tak, že tieto nepatria do bezpodielového spoluvlastníctva poručiťa PhDr. I. K. a Z. K., prípadne uznesenie odvolacieho súdu v tejto časti zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Dovolanie odôvodnila tým, že uznesenie odvolacieho súdu pokladá za arbitrárne, v rozpore s doterajšou súdnou praxou, Občianskym zákonníkom, Ústavou Slovenskej republiky, bola porušená rovnosť účastníkov konania, účastníkovi bolo odňaté základné právo konať pred súdom a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci a trpí aj inou vadou konania. Vyslovila názor, že v danom prípade, keď poručiť nadobudol v roku 1998 nehnuteľnosť do svojho výlučného

vlastníctva na základe vzájomnej akceptácie vôle oboch manželov deklarovanej i v samotných vyhláseniach, nebolo potrebné použiť postup podľa § 143a ods. 3 Občianskeho zákonníka a notárskou zápisnicou špeciálne upravovať vzťahy medzi manželmi. Poukázala na to, že na základe listinných dôkazov a zisteného skutkového stavu je zrejmé, že manželka poručiťa bola uzrozumená a súhlasila s tým, aby poručiť z svojho výlučného majetku nadobudol nehnuteľnosť do svojho výlučného vlastníctva. Preto sa nestotožňuje s odôvodnením súdu, že finančné prostriedky, za ktoré bola predmetná nehnuteľnosť zakúpená neboli vo výlučnom vlastníctve poručiťa. Odvolaciemu súdu vytkla, že jeho argumentácia v písomnom vyhotovení rozhodnutia nezodpovedá presvedčivosti rozhodnutia, vyplývajúcej pre súdy z ustanovenia § 157 ods. 2 veta druhá O.s.p., že odignoroval záver a právny názor súdu nižšieho stupňa, ktorý citoval vo svojom rozhodnutí aj rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré poukazuje aj naša súdna prax. Pritom v dôvodoch svojho rozhodnutia ani neuviedol, prečo s poukazom na doterajší stav, keď manželka poručiťa nikdy počas 12 rokov nespochybňovala vlastnícke právo poručiťa, nikdy túto zmluvu nerozporovala a ani nepodala žalobu na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu, priznal, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nevysporiadal sa ani s predloženými listinnými dôkazmi, a to konkrétne čestným prehlásením poručiťa a vyhlásením manželky poručiťa a ani tou skutočnosťou, že poručiť bol výlučný nájomca bytu po smrti svojej matky, nevzniklo spoločné právo užívania bytu manželmi, v byte manželia nebývali a byt bol v dlhodobom prenájme, nakoľko manželia žili v inej nehnuteľnosti. Dovolateľka tiež poukázala na to, že pokiaľ odvolací súd zmenil uznesenie prvostupňového súdu bez toho, aby zopakoval alebo doplnil dokazovanie, mal vo veci nariadiť pojednávanie v zmysle § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p., čo však neurobil a tak porušil základné právo účastníka konania na spravodlivý súdny proces a základné právo konať pred súdom. V danom prípade odvolací súd konanie zaťažil vadou pri zisťovaní skutkového stavu v dôsledku nedostatočného vykonania predložených dôkazov a zisťovania, z akých finančných prostriedkov bola uhradená kúpna cena za byt. V závere dovolania dovolateľka konštatovala, že pokiaľ manželka poručiťa až po jeho smrti spochybňuje výlučné vlastníctvo poručiťa, ktoré bezvýhradne akceptovala 12 rokov, je potrebné brať do úvahy aj ustanovenie § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Pozostalá manželka poručiťa sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila so závermi odvolacieho súdu, pričom (mimo iného) poukázala na to, že s poručiťom mali práve v predmetnom byte niekoľko rokov trvalý pobyt a nikdy za života poručiťa nemala dôvod podnikat' formálne kroky smerujúce k riešeniu zaradenia bytu do bezpodielového

spoluvlastníctva manželov, pretože manžel jej právo nespochybňoval. Preto navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., pričom sa zameril prednostne na okolnosti, ktoré dovolateľka v dovolaní namietala.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolateľka v súvislosti s namietaním, že došlo k procesnej

vade tejto povahy, v dovolaní uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nezodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a že odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. X. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. V spojitosti s § 167 ods. 2 O.s.p. toto ustanovenie primerane platí aj pre odôvodnenie uznesenia súdu. Ústavne súladným výkladom ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine

polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru dovolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), nakoľko dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany v danej veci, keď v dostatočnom rozsahu vysvetlilo, čo tvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako možno dohodou manželov právne významným spôsobom v zmysle § 143a Občianskeho zákonníka zúžiť zákonom určený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z ktorého dôvodu listinné dôkazy predložené dovolateľkou (čestné prehlásenie poručiteľa a vyhlásenia manželky poručiteľa) pre posúdenie danej veci označil za právne irelevantné, na ktoré nemôže prihliadnúť s tým, že nebola preukázaná ani skutočnosť, že by finančné prostriedky, za ktoré bola predmetná nehnuteľnosť zakúpená, boli vo výlučnom vlastníctve poručiteľa a konečne, prečo v danej veci nie je možné prihliadať ani na § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a tým teda aj za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

Pokiaľ dovolateľka odvolaciemu súdu vytýka, že na prejednanie veci nenariadil odvolacie pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Z obsahu spisu vyplýva, že a/ odvolací súd neopakoval ani nedopĺňal dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ so zreteľom na povahu prejednáwanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd mohol preto v danej veci rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania, ktorým postupom neodňal dovolateľke možnosť konať pred súdom.

V súvislosti s existenciou tvrdenej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. dovolateľka uviedla, že v danom prípade ide o vadu konania pri zisťovaní skutkového stavu veci v dôsledku nedostatočného vykonania predložených dôkazov a zisťovania, z akých finančných prostriedkov bola uhradená kúpna cena za byt odvolacím súdom.

Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že „... z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že poručiteľ počas manželstva sa stal vlastníkom vyššie špecifikovaného bytu. S prihliadnutím na § 143 Občianskeho zákonníka predmetný byt patril do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a jeho pozostalej manželky. Listinné dôkazy, ktoré boli v konaní predložené sú pre posúdenie danej veci právne irelevantné a súd na ne nemôže prihliadať. Pre platnosť prípadnej dohody medzi poručiteľom a pozostalou manželkou ... bolo potrebné dohodu o zúžení bezpodielového spoluvlastníctva uzavrieť formou notárskej zápisnice, čo sa nestalo. Z vykonaného dokazovania nebola preukázaná ani skutočnosť, že by finančné prostriedky, za ktoré predmetná nehnuteľnosť bola zakúpená boli vo výlučnom vlastníctve poručiteľa. Prehlásenie, na ktoré sa odvoláva druhý dedič nepreukazuje, o aké prostriedky ide. Ak išlo o finančné prostriedky získané počas manželstva z titulu mzdy, prípadne z titulu predaja diela, tieto finančné prostriedky patrili do bezpodielového spoluvlastníctva. Za výlučné prostriedky by bolo možné považovať prípadný dar, alebo dedičstvo, čo však v predmetnom konaní nebolo tvrdené a ani preukazované“.

Z citovanej časti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu podľa názoru dovolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd vychádzal z rovnakého skutkového základu ako súd prvého stupňa a len samotná skutočnosť, že vykonané dôkazy, konkrétne listinné dôkazy predložené dovolateľkou, vyhodnotil inak, ako súd prvého stupňa (a teda odlišne od predstáv dovolateľky) neznamená, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolateľka namieta, že zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval

správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právna úprava dovolania vychádza z toho, že (v danom prípade) dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je dovolací súd viazaný v tom smere, že nemôže preskúmať iné právne otázky, než tie, ktoré boli dovolateľkou označené. Aj keď nie je viazaný dovolateľkou navrhnutým riešením týchto otázok, pri posudzovaní veci vyplýva pre dovolací súd určité obmedzenie. Názor dovolacieho súdu o správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu sa môže týkať len tých otázok, ktoré bol oprávnený posudzovať. To znamená, že dovolací súd sa vyslovuje o správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu iba z pohľadu dovolacích dôvodov. Záver, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, je preto odôvodnený vtedy, ak právne otázky označené dovolateľkou odvolací súd vyriešil v súlade so zákonom.

Skutkové zistenia, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní odvolací (a aj prvostupňový) súd sú postačujúce aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Ako vyplýva z obsahu spisu, dovolateľka popiera, že by predmetné nehnuteľnosti patrili do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a jeho pozostalej manželky, keďže ich, aj keď za trvania manželstva, nadobudol do výlučného vlastníctva kúpou (výlučne z honorárov za svoju autorskú činnosť) iba poručiteľ. Na rozdiel od súdu prvého stupňa, odvolací súd dospel k záveru, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré poručiteľ nadobudol počas trvania manželstva, patrili do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a jeho pozostalej manželky, keďže listinné dôkazy predložené dovolateľkou, a to „Vyhlásenie“ pozostalej manželky poručiteľa, v ktorom vyhlásila, že nežije s poručiteľom v domácnosti v byte na S. X. v Bratislave, nerobí si spoluvlastnícke nároky na tento byt a nebude sa finančne podieľať na odkúpení tohto obecného bytu do vlastníctva poručiteľa a „Čestného prehlásenia“ poručiteľa, v ktorom vyhlásil, že finančné prostriedky „potrebné na odkúpenie svojho bytu do súkromného vlastníctva som získal výlučne z honorárov za svoju autorskú činnosť“ (obe listiny sú z 8. decembra 1997), nespĺňajú zákonom predpísané náležitosti dohody manželov o zúžení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva. S takýmto záverom odvolacieho súdu treba súhlasiť. V zmysle ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka predmetom bezpodielového spoluvlastníctva [ktorého vznik, trvanie a zánik sú zásadne podmienené vznikom, trvaním a zánikom manželstva (výnimočne, v prípade splnenia v zákone ustanovených dôvodov, môže nastať situácia, že bezpodielové spoluvlastníctvo zanikne

a manželstvo trvá)] sú všetky hmotné veci (hnutel'né aj nehnuteľné), ktoré nadobudol niektorý z manželov zákonom dovoľeným spôsobom (kúpnu zmluvou, spracovaním, vydržaním a pod.) za trvania manželstva, s výnimkou a/ vecí získaných dedičstvom, b/ vecí získaných darovaním, c/ vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, d/ vecí vydaných v rámci predpisov a reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka. To znamená, že okrem uvedených výnimiek, všetky ostatné veci zásadne patria do bezpodielového spoluvlastníctva za podmienok ustanovených zákonom. Sú to teda predovšetkým všetky príjmy a úspory z pracovného alebo iného na jeho roveň postaveného pomeru, z podnikateľskej činnosti, príjmy zo sociálneho zabezpečenia, výnosy z majetku manželov a pod. Aj autorské odmeny, ako odmeny za tvorivú prácu autora, patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva, keď boli autorovi vyplatené za jeho života a za trvania manželstva a bezpodielového spoluvlastníctva.

Podľa § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka manželia môžu dohodou rozšíriť alebo zúžiť zákonom určený rozvrh bezpodielového spoluvlastníctva. Obdobne sa môžu dohodnúť aj o správe spoločného majetku.

Ide o výnimku zo všeobecného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva (§ 143 Občianskeho zákonníka), ktorá sa vzťahuje len na majetok nadobudnutý za trvania manželstva. Pritom pre platnosť dohody podľa § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka sa vyžaduje forma notárskej zápisnice (§ 143a ods. 3 Občianskeho zákonníka). V prípade nedostatku tejto formy treba dohodu považovať za absolútne neplatnú (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

So zreteľom na vyššie uvedené tak podľa názoru dovolacieho súdu možno uzavrieť, že pokiaľ predmetné nehnuteľnosti nadobudol do vlastníctva poručiteľ za trvania manželstva a bezpodielového spoluvlastníctva s pozostalou manželkou, hoci aj „výlučne z honorárov za svoju autorskú činnosť“, stali sa tieto nehnuteľnosti predmetom bezpodielového spoluvlastníctva, na čom nič nemení tvrdenie dovolateľky o ich výlučnom vlastníctve poručiteľa, ktoré tvrdenie opiera o ňou predložené „Vyhlásenie“ pozostalej manželky poručiteľa a „Čestné prehlásenie“ poručiteľa, ktoré listiny nemožno považovať za platnú dohodu manželov o zúžení zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva

v zmysle § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to pre nedostatok obligatórnej formy notárskej zápisnice.

Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie dcéry poručiťľa zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnej dedičke vzniklo právo na náhradu trov konania proti dovolateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.), preto jej dovolací súd (keďže si pozostalá manželka nárok na náhradu trov dovolacieho konania uplatnila) priznal náhradu trov dovolacieho konania pozostávajúcich z odmeny advokátky za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu - § X. ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. – ďalej len „vyhláška“) vo výške 869,97 € (§ 10 ods. 1 vyhlášky) + 7,41 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky), spolu 877,38 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková